Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 337. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 337. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, DECEMBER 18, 1952. VOL. LX.

ТРУМАН ГОРДИТЬСЯ СВОЇМИ ОСЯГАМИ ВПРОДОВЖ СЬОМИ РОКІВ

Вашингтон. — „Коли я вікінчую понад сім років моїх обов'язків президента, я почуваюся гордим, що країна наша впродовж цих років не відступила перед жахливою дійсністю. Нація вибрала напрям розбудови сили, а не залишитися слабою. Вона вибрала ідею проводу в боротьбі всього світу проти комунізму, а не хитання. Вона воліє нести всі фінансові тягарі, що їх треба нести, а не втинати їхні поли, щоби тільки виказатися меншими податками і незначними полегшами в щоденному житті". — Отою оцінку осягів за свого урядування перечислив загально президент Труман у промові до товариства колишніх студентів промислової колегії збройних сил, до якої посилають способніших офіцерів і бизнесовців, щоб навчити їх засад економічної мобілізації. Продовжуючи свою промову, Труман сказав ще таке: „Дякуючи такому становищу Америки, сотні мільйонів народу живе на волі, замість у неволі; зорганізовані всюди військові сили вистачають для припинення кожного можливого агресора; знайшлися країни й створишення країн, по цілому вільному світі, готові до праці для забезпеки поступу і свободи. Є теж і світові організації, які, не зважаючи на їхні недомагання, стали найбільшою надією людства від самого початку світу для створення міжнародного ладу і права".

Президент ще остеріг країну перед фальшивою економією, закликаючи американців і нову адміністрацію продовжувати допомогу закордонним країнам для вихінчення оборонної мобілізації і для забезпеки перед посуненнями Совєтів і їхніх сателітів. Він пригадав, що занедбання цього напряму може довести до замішання, яке може коштувати більше ніж теперішні витрати на розбудову забезпеки. Зокрема присвятив Труман місце в промові для вияснення, чому треба було спинити ворога в Кореї і чому всякі балачки про залишення Корейської війни стають загрозливі для безпеки нашої країни й цілого світу. Важливе посунення в урядуванні президента виявилося у вівторок його наказом до всіх ділянок уряду, щоб вони забезпечили себе перед підривними елементами і допомагали американським представникам в Об'єднаних Націях в їхніх зусиллях забезпечити ЗДА перед затіями підривних осіб.

ДіСал призначений головою стабілізації

Вашингтон. — Президент Труман призначив Майкела ДіСал'а економічним стабілізатором, доповняючи таким способом організацію цієї ділянки після недавньої димісії групи промисловців з Бюра Стабілізації Цін. Головою Бюра Оборонної Мобілізації Генрі Г. Фовлер представив на пресовій конференції склад цілої організації, а саме: ДіСал, дальше Чарлз К. Кіллінгсворт, як голова Бюра Стабілізації Цін. Дотеперішній економічний стабілізатор, Роджер Л. Путнам, саме залишив свою працю. З уваги, що з 20 січня приходить нова адміністрація, нема виглядів на якусь зміну в дотеперішній політиці стабілізації.

Канада відступає повітряну базу Злученим Державам

Оттава. — Канада віддає в аренду на 20 років Злученим Державам 7,000 акрів грунту в околиці Біг Гус Бей на півострові Лабрадор для побудови літовища і потрібних удогіднень. Канада відступила в аренду на 99 років чотири військові бази в Новій Фундляндії, коли вона ще не була прилучена до Канади в 1949 р. Теперішня аренда це увага того роду умова з ЗДА про відступлення канадійської території.

Холод у Флориді пошкодив зборові ярини

Маямі. — Холодний подих, що повіяв з півночі і досягнув підтропікальну смугу зморозив біля 80% збору кавоції і кукурудзи в околиці Окечобі, де находяться великі заведення городовини. На щастя збір цитрусових овочів, отже помаранч, цитрин і „грейпфруту" не потерпів. Температура впала до 41 ступня, а це велика рідкість в цих околицях. Попередня „рекордова" температура ще в 1916 р., досягла 42 ступні Фаренгайта, отже все таки на один ступінь вище, ніж попереднього сезону. Туристи, що пробували купатися на Маямі, чимшвидше виїхали звідсіля, щоб не переохолодитися. Багато фармерів ставить малі нафтові печики під цитрусовими деревами, але для врятування городини нема способів.

ЛАТТІМОР ПОСТАВЛЕНИЙ В СТАН ОБВИНУВАЧЕННЯ

Вашингтон. — Знавець далекосхідних справ, Овен Латтімор, поставлений в стан обвинувачення за кривоприсягу, що він її мав сповнити сім разів. Один раз допустився він проступку, відпекуючися підтримування комуністів або комуністичних фронтів. Латтімор звісний з того, що постійно заперечував всякі зв'язки з комуністами, коли його переслухували в сенатській комісії проти підривних дій. Він твердив, що він упав жертвою „злобної нагінки", яку проти нього переводжено впродовж останніх трьох років і закидував своїм противникам ламання засади свобідного слова. Коли слідча судейська лава проголосила свою рішення в справі його вини, федеральний обвинувач Рой Кон подякував судейській лаві за доґрунтовану працю для стверджения фактів при допомозі 11 свідків. Латтімор це звісний професор університету Джан Гопкінс з Балтимор, який був ділянний в Інституті Тихоокеанських Відносин під час другої світової війни. Цьому Інститутові приписують вину, що Китай перейшов в комуністичний табір. Коли сенатська комісія під час допитів запитувала Латтімора про китайські відносини, він під присягою заявив, що він не знав, наче б високий китайський урядовець д-р Чао Тінг Чі був комуністом. Таке саме заперечення він склав при відповідях на запити про інші провідні особи, які призвели до заведення комуністичного режиму в Китаї. Крім того він заперечив, наче б то він писав статті до видавництва згаданого інституту або наче б він зустрічався з совєтським амбасадором Констянтином Уманським, який був головою комуністичної розвідки на американському континенті. Теж заперечив Латтімор подорожування до Азії для підтримки комунізму на Далекому Сході. Якщо б Латтімора в суді всі проступки, в яких його обвинувачують, тоді він може дістати найменше 17 а найбільше 70 років тюрми.

ЗАПОЧАТКОВАНО БУДОВУ НАЙМОГУТНІШОЇ АВІОМАТКИ



Секретар фльоти Ден Кімбелл прикладає печатку офіціяльної інспекції на будову наймогутнішої в світі авіоматки під час спеціяльних врочистостей в корабльебудівельних варстатах американської фльоти в Брукліні. З боку приглядається адмірал Рой Т. Ковдрі, командант Бруклинського Ярду. Авіоматка називатиметься „Саратога", матиме 60,000 тонн, приміщуватиме на чердаку 100 літаків і бомбардувальників та розвиватиме швидкість понад 30 вузлів. Її будова коштуватиме приблизно 209 мільйонів долярів.

ЗДА ще раз ставлять домагання до СССР в зв'язку з загинулим бомбовиком

Вашингтон. — ЗДА знову повторили 16 грудня домагання відшкодування за бомбовик „В-29", що його збили росіяни над північною частиною Кореї 7 жовтня ц. р. Нота, доручена совєтському урядові, окреслює совєтські вияснення на попередні ноти, як „цілковито противречні". Совєти все ще твердять, що літак був озброєний і порушив совєтські кордони. Проте точне розслідування цієї справи виявило, що цей неозброєний літак не порушив кордонів, бо знаходився над островом Юрі, що належить до території самостійної Японської держави і цього факту не змінює неправна окупація Совєтами цього острова. У своїх відповідях Совєти все ще твердять, що острів Юрі належить до групи Курільських островів, що по другій світовій війні прилучені до СССР.

Військові кореспонденти не бачать близького миру

Ню Йорк. — Відповіді п'ятьох американських військових кореспондентів на запити радієвих слухачів були проголошені в Ню Йорку. Кореспонденти висловили свої відповіді перед мікрофоном радіовисильні в Токіо, а їхні відповіді записані на платівки були передані з студії Американської Радієвої Компанії. Радіослухачів цікавило питання можливости миру в Кореї, на що всі п'ять кореспондентів відповіли дуже застережено. За одноголосною думкою кореспондентів, швидкого миру тепер не буде. У зв'язку з застоєм мирових переговорів, загальний наступ відділів Об'єднаних Націй буде найпереконливіший для комуністів. Проте кореспонденти мають низку сумнівів, а саме, — чи тепер сили ОН мають вистачальні засоби, щоб бомбувати ворожі бази в Кореї, чи китайські націоналістичні відділи можуть бути вжиті в Кореї і чи ультиматум ОН Совєтам матиме бажаний наслідок.

Привозять додому на Різдво ранених вояків

Вашингтон. — Шостий рік з черги військова повітряна служба виконує чоловіколюбну прислугу, перевозячи ранених американських вояків додому на Різдво. Таких ранених нараховують поточного року 56. Між ними є осліплені, спаралізовані й позбавлені при операції різних частин тіла. Ці вояки перебувають вже в шпиталі в Америці, але на Різдво привозять їх на 30 днів до родин. Для 20 таких пацієнтів призначено ще шпитальні доглядачки, щоб стали їм у пригоді під час „відпустки". Усі вони мають повернутися найдальше до 20 січня до своїх шпиталів. Між ними є дев'ять сліпих, 13 спаралізованих, а 13 таких, що їм відрізано ноги або руки.

Посадникові з Джерзі Сити закидають опіку над ґанґстерами

Ч. С. Вітковскі і шість свідків посвідчили перед Стейтовою Карною Комісією, що вестеперецілування в справі підпольного злочину в корабельних доках по обидвох берегах ріки Гудсону, що посадник міста Джерзі Сити, Джан В. Кенні, давав охорону нотовбійним підпільним злочинцям, рятуючи їх перед судовими властями. Теперішній комісар публичних робіт у Джерзі Сити, Чарлз С. Вітковскі, свідчив, що Кенні відсунув його зі становища комісаря публичного безпеченства саме тоді, коли він мав починати доходження проти підпільних проступків, сполучених з незаконною грою, хабарами й різними іншими діями зорганізованих злочинних ватаг. Серед таких затій замордовано підпільного ватажка Чарлі Яновского, якого деякі свідки бачили в товаристві посадника. Крім того вийшли на денне світло різнородні факти про підбурювання прибережних робітників до незаконного страйку, а коли робітники не хотіли страйкувати, то їх сподівалося до цього погрозами.

Президент Ґотвальд заперечує антисемітизм у празькому процесі

Відень. — На зборах компартії в Празі президент Ґотвальд заперечив, що празький процес, на якому засудили вісьмох жидів до смертної кари, відбувався під знаком антисемітизму. „Мм не антисемітизм не мав у тому процесі нічого до діла", — сказав, що антисемітизм — це вислів варварського расизму, а протисіонізм — це „оборона перед американським шпигунством". „Людина жидівської віри — ще не сіоністом, що вона мусить бути сіоністом", — твердив Ґотвальд. Сланскі признався до таких „державної зради та до служби чужим агентурам", що його засудили б до кари смерти без огляду на те, чи він жид чи не жид. — Одночасно на віденському конгресі миру промовляв представник Ізраїля Мордехай Бентов, який доводив, що сіонізм — це „революційний рух, звернений проти імперіялізму З. Д. А. Але пан Бентов не протестував проти празького процесу та проти заяви президента Ґотвальда про сіонізм.

АЛІЯНТИ ВИЯВЛЯЮТЬ ПОДРОБИЦІ БУНТУ ЧЕРВОНИХ ПОЛОНЕНИХ В КОРЕЇ

Остров Понгам, Корея. — Аліянтська командування виявило подробиці бунту полонених на цьому острові минулої неділі, у висліді якого 84 полонених були вбиті і 118 поранених. Бунт почали інтернованi цивільні комуністичні фанатики, з виразною метою перемогти аліянтську сторожу та захопити острів. В цьому таборі перебуває — 9,000 полонених, але в бунті взяло участь тільки 3,600 фанатичних комуністів. Про плян бунту аліянтське командування табору було попереджене таємними інформаторами. Про підготову бунту твердили теж перехоплені інструкції для полонених. Бунт мав зачатися піснею, щоб спровокувати інтервенцію сторожі і при цій нагоді перемогти її. На острові є всіх тільки триста південно-корейських і американських вояків, які охороняють полонених. Попереджена про плян бунту аліянтська сторожа сравді почала інтервеніювати, але не так, як того сподівалися бунтівники. Вона відступила на відповідну віддаль, і тоді комендант табору полковник Джордж Міллер зажадав, щоб припинити спів. Комуністи не послухали наказу й після того віддано першу сальву стрілів в повітря. Що більше, вони почали тоді атакувати сторожу камінням та наступати на неї одною лавою за другою. Щойно тоді сторожа дістала наказ стріляти в товпу. Комендант табору твердить, що він ще ніколи не бачив такого дикого фанатизму, як його виявили комуністи під час цього бунту. Після першої сальви в полонених і як впали перші вбиті та поранені, комуністи вже не підступали ані вперед, ані теж не відступали взад, не шукали схоронища тільки продовжували свої комуністичні співи та зі співом гинули. Ввесь бунт і акція проти нього тривали тільки 55 хвилин, після чого бунтівники були переможені і зібрані на обмеженому просторі табору. Всі ранені були негайно перевезені до лікарні полонених на острові Кодже. Сьогодні в таборі вже був повний спокій і про недільний бунт свідчили тільки деякі перев'язані покалічення поодиноких полонених.

Повітряна війна в Кореї прибирає на силі

Токіо. — Після кількох днів відносного спокою, повітряна війна над Північною Корею знову почала прибирати на силі та інтенсивності. Попереднього тижня в повітрю не показався ані один ворожий літак, натомість — впродовж перших двох днів цього тижня аліянтські турбо-літаки, які охороняють акцію повільніших бомбардувальників проти комунікаційних получень та інших воєнних цілей, звели разом аж 23 окремі бої з ворожими турболітаками совєтського типу МІҐ. В цих боях аліянтська авіація збила 4 ворожі літаки, два правдоподібно збила і три літаки пошкодила. У вчорашніх боях взяло участь 27 аліянтських літаків проти 30 ворожих. На сухопутньому фронті в Кореї приходило вчора тільки до „легких сутичок" між патрульними відділами — повідомляє аліянтська команда.

Комуністична небезпека над Індією

Ню Йорк. — На річному сніданку Армії Спасення, що відбувся в готелі Валдорф-Асторія, про положення в Індії промовляв місіонер і вжовник, д-р Франк Лаубах. За думкою знавця індійських справ, ця країна, під час наступних виборів, може стати комуністичною, на що є п'ятдесят відсотків можливости. Якщо зусиля індійського прем'єр-міністра Неґру вирятувати країну від голоду виявляться надаремні, то Індія стане здобиччю червоних, що викличе дальші комунізацію Азії та Африки. Єдиний шлях перешкодити цьому, — це спільний похід американських підприємств, уряду і церков для поширення демократії в Індії. Підкреслювши, що „комуністи перемагають нас у пропаганді", промовець висловив побажання, щоб підприємці приклали стільки ж зусиль для поширення в Індії демократії, скільки вкладають вони поширюючи „леза до голення і лікери".

ОН прийняли договір про виправлення невірних інформацій

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральна Асамблея ОН прийняла малою більшістю договір про те, що держави будуть зобов'язані виправляти „фальшиві і спотворені вістки" на домагання заінтересованої країни. Голосували більшістю 25 голосів до 22 за те, щоб просити уряди, щоб вони підписували той договір. Проти того внеску голосували ЗДА, Британія та інші наші західні держави, а також увесь совєтський блок. ЗДА голосували проти, бо вони думають, що цієї конвенції про виправлення невірних вісток можуть надуживати деякі держави для закордонної пропаганди, надсилаючи домагання про „виправлення" кожної вістки, яка їм неприхильна, хоч вона й буде правдива. За цією конвенцією стоїть тільки одна Франція із великодержав. Цю конвенцію мали б підписати при кінці цієї сесії. ЗДА та інші держави не підпишуть цього договору. ЗДА голосували проти цієї ухвали, яка взиває уряди до сприяння правдивим народам, щоб вони могли здобути самостійність. ЗДА голосували проти цієї ухвали, бо більшість відкинула американську поправку, яка домагалася гарантій про самовизначення для всіх народів, а не тільки для них, що живуть на „залежних від чужої влади територіях".

ЗДА дають 100,000,000 долярів, щоб розв'язати іранську нафтову кризу

Лондон. — ЗДА стараються довести до розв'язки іранської нафтової кризи та обіцяють дати Іранові 100,000,000 долярів, щоб тільки знайшли формулу, яка зліквідувала б довгий нафтовий спір між Англією та Іраном, який творить загрозу, що Іран могли б захопити Совєти. Нова фаза переговорів вийшла з того, що Англія готова згодитися, щоб іранською нафтою торгувала якась інша спілка, напр. американські та інші шодержавні нафтові спілки, а не давніша Англо-Іранська нафтова компанія. Вістки з Лондону і Вашингтону суперечать собі, бо англійці хотіли б триматися давнішої позиції през. Трумана і прем'єра Черчила з 30 серпня ц. р., яка пропонувала невтральну комісію для розв'язки цього нафтового непорозуміння та якнайшвидше відновлення торгівлі і продукції нафти. Майбутній секретар стейту Джан Фостер Доллес заперечив, що ці нові пропозиції зроблені за його згодою.

ТІТО ПОГРОЖУЄ ЗАХОДОВІ „ІНШИМ ВИХОДОМ"

ТВЕРДИТЬ, ЩО ЮГОСЛАВІЯ МАЄ „ІНШИЙ ВИХІД", ЯКЩО АЛІЯНТИ НЕ ПРИЙМУТЬ ЇЇ ЗА СОЮЗНИКА

Београд, Югославія. — Прем'єр Югославії маршал Тіто перестерігав вчора західних аліянтів, що Югославія має „інший вихід", якщо вони не приймуть її за союзника. Він не з'ясував точніше того, що він розуміє під „іншим виходом", але відразу запевнив, що це не є перехід до совєтського табору, бо Совєтський Союз „теж прикладає ніж до горла", — твердив Тіто. Він обвинувачував Італію і Ватикан, що вони намагаються не допустити не тільки до включення Югославії в західний оборонний аліянс, але й взагалі наставити західні країни проти Югославії. Що більше, він відразу виявив теж побоювання, що Ватикан та Італія можуть мати в цьому успіх. Ті, що бажають мати Югославію за союзника, — твердив Тіто — краще повинні це відразу сказати. В іншому випадку Югославія, яку в 1948 році виключено з Комінформ, намагатиметься знайти „інший вихід", аж доки Захід не переконається, — що його антипатії у відношенні до Югославії були помилкові. Тіто промовляв на зібранні комуністичної партії фабрики залізничих вагонів в місцевості Смедеревска Поляна, віддаленій на 65 миль від Београду. Від того партійного комітету Тіто був делеґатом на конгрес югославської комуністичної партії і тепер він здавав своїм виборцям звіт з конгресу. Його виступ проти Ватикану й Італії був завершенням відповідної кампанії в югославській пресі впродовж останнього місяця та яка була звернена головно проти тверджень італійського міністра оборони, що зах. аліянти повинні відмовити Югославії всякої допомоги, аж доки югославський уряд не порозуміється та не погодиться з Італією в справі Трієсту. Тіто висловив надію, що західні аліянти не послухають такої італійської поради. Він обвинувачував Італію, що вона не прийняла простягненої їй до згоди югославської руки, хоч Югославія вже доказала, що вона готова співпрацювати з кожною країною, яка бажає собі югославської приязні і співпраця та яка поширювала б таку приязнь. Тіто попередив, що він цілком не думає шантажувати Захід погрозами своєї співпраці з Совєтським Союзом, але він домагається від заходу такого самого відношення, як до Італії, тим більше, що Югославія видає тепер 22% своїх прибутків на оборону і має найсильнішу армію в Західній Европі.

Аліянти інтересуються спільною західно-югославською стратегією

Париж. — В аліянтських колах не скривають свого заінтересування виявленим в останніх часах бажанням югославського генерального штабу щодо спільного стратегічного плянування для оборони Південної Европи перед евентуальним совєтським нападом. Югославія не є членом Атлантійського Пакту й тому теж її представники не беруть участи в теперішній конференції НАТО в Парижі. Але в західних військових колах вважають, що вихід Югославії з її теперішнього ізоляційного становища мав би для Заходу більше значення і вартість, ніж будьяке рішення, що його може винести тепер Атлантійська Рада в Парижі. Діло в тому, що Югославія розпоряджає тепер щонайменше одним мільйоном вояків і не має в своїм уряді невтралістів, які зупиняли б розгорнення оборонної підготовки, як це є у Франції чи Західній Німеччині. Якщо цей людський резервуар Югославії використати разом з її стратегічним положенням, тоді оборонні можливості не тільки південних районів Европи, — але й цілого европейського простору незмірно збільшилися б. Югославія зі свого боку потребує допомоги в зброї, головно у важкій зброї. Після приступлення до атлантійського аліянсу Греції і Туреччини, включення до того аліянсу теж Югославії замикало б оборонний вал Заходу на півдні, в чому одинаково заінтересовані сама Югославія і західні країни.

Німецький лікар признається до того, що уживав в'язнів до дослідів над трійливим газом

Мец, Франція. — Лікар Отто Бікенбах признався на суді до того, що він уживав в'язнів як „дослідних свиней" до того, щоб випробувати ділання трійливого газу. Д-р Бікенбах був професором Гайдельберського університету і давав ін'єкції деяким в'язням, щоб знати, як буде діяти на тих в'язнів трійливий газ. Ці проби відбувалися в концентраційному таборі в Штутгарті. З тих в'язнів ніхто не помер, але той сам лікар післав до газової комори вісьмох циганів без попередніх ін'єкцій, і кілька циганів там згинули.

МАУНТБАТТЕН ЗАТВЕРДЖЕНИЙ ЯК КОМАНДАНТ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Париж. — Рада Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО) затвердила вчора наіменування британського адмірала Ірля Маунтбаттена командантом всіх аліянтських воєнно-морських збройних сил на Середземному морі, за вимком американських. Це була компромісова розв'язка довших суперечностей в справі того командування. Їх розв'язано в той спосіб, що британського адмірала наіменовано командантом аліянтської фльоти на Середземному морі, підпорядковуючи її загальному аліянтському командуванню в Европі, очолюваному ген. Метью Ріджвеєм. Адмірал Маунтбаттен командуватиме британською, французькою, італійською та іншими фльотами на Середземному морі, за вимком американської фльоти на тому просторі, яка залишається під безпосереднім командуванням американського адмірала Керні, що є командантом всіх аліянтських збройних сил в Південній Европі. Американська фльота залишається окремо під безпосереднім американським командуванням правдоподібно тому, що вона розпоряджає атомовою зброєю. Того вимагає американський закон. Під час нарад НАТО в Парижі, державний секретар Дін Ачесон заявив, що проблема продовжування „холодної війни" із Совєтським Союзом або її перемін на — „гарячу" залежить виключно від Совєтського Союзу, і тому аліянти мусять бути приготовані на „кожний випадок".

СВОБОДА — SVOBODA
український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЙБІЛЬША НАЦІОНАЛЬНА ЦІННІСТЬ

У 161-ший день народин „Хартії Прав" Злучених Держав Америки, себто минулого понеділка, відбулося у Вашинґтоні величаве торжество складення Конституції ЗДА, Деклярації Незалежности та Десяти Поправок до Конституції в мармурове сховище в окремій кімнаті Будинку Національних Архівів. Отже здійснилося те, що журило довгими роками американців, як тільки завважено, що зуб часу ті дорогі для американського народу документи нищить. Вжито тоді усіх можливих заходів, щоб їх законсервувати і залишити дальшим поколінням. Тепер ці документи не тільки врятовані від знищення, але ще стали доступними для кожного, хто хоче їх оглядати.

Від кількох літ обходимо в Америці „День Хартії Прав", започаткований Американським Союзом Громадських Свобід та іншими групами, що мають у програмі своєї діяльности охорону прав людини. Цей „День" припадає кожного року на день народин „Хартії Прав" і здобуває собі тепер щораз більшу популярність в цій країні. До цеї популярности причиняються не так внутрішні американські відносини, як радше варварський наступ тоталітаризмів, звернений всюди якраз проти прав людини, а теж і побоювання, щоб подібне не сталося теж і в Америці.

Президент Труман, виголошуючи головну промову під час цього торжества в Вашинґтоні, підкреслив, що „Хартія Прав" це „найважливіша частина Конституції ЗДА". Якщо американський нарід буде далі шанувати „Хартію Прав" та її здійснювати, говорив президент, тоді він далі буде підніматись вгору і ставати щораз „сильнішим, мудрішим і вільнішим". В Америці думаємо, що людина має бути вільною. Ця наша думка є забезпечена документами, а в першу чергу „Хартією Прав" себто додатками до Конституції. В багатьох країнах, говорив президент, люди складають присягу льояльности королеві чи державі, а тут ми обіцюємо бути вірним документам [illegible]. В цих документах є з'ясовані ідеали людської свободи. Тут не важливі самі слова, говорив президент Труман, а ідеали, які вони висказують. Тому саме теперішнє торжество, говорив далі президент, може бути похороном, коли б ті ідеали не ввійшли в наші серця і думки, бо тільки тоді вони „стали б символом сили, яка могла б зрушити світ".

Президент Труман вказав виразно на небезпеку для свободи з боку комуністичної аґресії, якій ми тепер протиставимо нашу силу. Але одночасно він перестеріг перед гістерією в поборюванні комунізму, яка могла б вкоротити вільности усіх нас, ґарантовані „Хартією Прав" та іншими документами. Треба бити на алярм з приводу комуністичної тиранії, а людина, що не розуміє ваги цього алярму і не знає, що діється в світі, „є божевільною", говорив Труман. Але бажаючи перемогти комуністичну аґресію годі вживати „методи і моралі комуністів", бо як би так мало бути, то це було б „моральним нещастям, гіршим від фізичної катастрофи", це було б „похороном" Конституції ЗДА, Деклярації Незалежности та Хартії Прав.

Президент Труман ще заявив, що американський нарід глибоко вірить у людську свободу, але ця віра не є „безсмертна" і теж не є „непоборима", бо історія дає нам багато прикладів, як свободу нераз нищили. Якраз тепер іде в світі найзавзятіший бій за її врятування. Ніякі тирани не можуть вбити свободи. Теж і цей бій можна буде виграти, але тільки тоді, коли заховані в „Хартії Прав" свободи будуть жити і здійснятись у всій своїй повноті в першу чергу тут в Америці. Хто цього не розуміє, той глядить на Хартію Прав як на фараонську мумію, а тим самим помагає ворогам волі й демократії.

ҐЛЬОБАЛЬНА БОРОТЬБА

Світова опінія вже від кількох років здає собі справу, що людство, після закінчення другої світової війни, відразу опинилось в другій ґльобальній боротьбі між демократичними країнами і совєтською імперією. Ґльобальність теперішнього змагу з'ясував і підкреслив новообраний президент Двайт Айзенгавер після свого повороту з відвідин в Кореї. Він ствердив, що ця ґльобальна боротьба охоплює дослівно ввесь світ і всі країни, що вона має свої два головні фронти — азійський та европейський, і що одною та найбільш драматичною ділянкою того першого фронту є війна в Кореї.

Така характеристика положення і постановка справи людиною, яка за кілька тижнів має стати на чолі політики вільного світу як президент З'єдинених Держав, створює нову ситуацію, бо ґльобальна боротьба вимагає теж ґльобальної стратеґії. Виходячи з таких заложень, загальне положення в світі можна б сьогодні прирівняти до положення під час другої світової війни, хоч змінився ворог та пересунулись фронти.

Негайно після повороту з Кореї, ген. Айзенгавер та майбутній секретар Джан Фостер Доллес відбули інформаційні наради на тему европейського положення. Інформації з тих нарад потверджують тезу ґльобального фронту і ґльобальної стратеґії. Обидва фронти, азійський і европейський, до тої міри залежні від себе, що сьогодні вже важко було б сказати котрий з них важливіший. Їхню пов'язаність характеризує така обставина: війну в Кореї вважає ген. Айзенгавер „найбільш драматичною ділянкою" азійського фронту, але рівночасно признає, що така сама або й більша „драматичність" може в кожній хвилині наступити на будь-якому іншому секторі, наприклад в Індо-Китаю. Там ведеться війна практично проти того самого аґресора, що й в Кореї, але головний тягар війни в Індо-Китаю поносить Франція, що в розумінні аліянтських стратегів займає ключеву оборонну позицію в Европі. Заанґажована у війну в Індо-Китаю, Франція не може створити в Европі такої оборонної сили, якої вимагало б її ключеве положення. Аліянти могли б ці недомагання в Европі поліпшити включенням Німеччини в оборонну підготовку, але Франція, послаблена війною в Азії, не хоче до того допустити, бо боїться, що Німеччина може швидко здобути знову військову перевагу в Европі.

Таких і подібних пов'язань та залежностей европейського і азійського фронтів можна б навести більше, теж у випадку з Англією і Америкою. І це власне заставляє аліянтів перейти до ґльобальної стратеґії і на кожну ділянку того ґльобального фронту дивитись з точки погляду власне ґльобальної боротьби.

Того роду міркування та характеристика міжнародного положення напередодні перебрання влади в Америці урядом ген. Айзенгавера у великій мірі заспокоюють світову опінію та розвівають деякі сумніви. Після останніх виборів в Америці, міжнародна опінія розгублювалась в здогадах щодо напрямків дальшої американської політики. Ген. Айзенгавер вважався більше прихильником т. зв. европейської стратеґії, себто тої самої, що призвела початково до занедбання і опісля втрати Китаю та сильного закріплення комунізму в Азії, аж до теперішньої корейської аґресії. Побоювання, що політика Айзенгавера могла б піти в тому самому напрямку, дещо зменшилася, як повідомлено про найменування Доллеса державним секретарем. Доллес, як головний автор мирового договору з Японією, вважається до деякої міри прихильником „азійської стратеґії", отже концепції, яка вважає, що з большевизмом можна розправитись в Азії. Але вже сьогодні виявляється недвозначно, що як Айзенгавер, так і Доллес та інші державні мужі, політики і стратеґи в Америці й інших вільних країнах перестають думати „районовими категоріями", переходячи до єдино правильної і можливої ґльобальної політики і стратеґії.

Не можна не признати, що по такій самій лінії поступово розвивалась і політика уряду президента Трумана, який був рішений цілою силою і могутністю виступити проти комуністичної аґресії на кожному континенті і в кожній частині світу, переводячи в цьому напрямку теж відповідну практичну підготовку.

Микола Барвінський

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

За нинішних часів всесвітнього політичного напруження чи не найбільше потерпіла міжнародна торгівля. Завдяки злочинній політиці Совєтів світова торгівля опинилася ніби в закутку, з якого не зможе вибратися поки Москва продовжуватиме свою ганебно-деструктивну політику.

За даними статистичного бюра О.Н. населення всього світу доходить до 2,4 мільярдів чоловік, а в 1928 році всього населення було 1,9 млрд. чоловік, себто у відношенні до 1928 року населення всієї земної кулі зросло майже на 25%. Сучасний же обсяг міжнародної торгівлі в перерахунку на одну душу населення перебуває на рівні, який є нижче чим в 1928 році, приблизно на 12%. Починаючи ж від 1951 року, завдяки тому, що торговельні зв'язки між демократичними країнами з одного боку і тоталітарними країнами як СССР та його сателіти з другого боку за вийнятками майже припинено, світовий торговельний обіг ще більше підупав.

Різні дані показують, що в 1949—1950 рр. обсяг міжнародної торгівлі щодо багатьох товарів був нижче, ніж в передвоєнні роки, а саме: м'ясо на 10%, тваринні жири на 20%, рижу на 54%, бавовняні тканини на 21%. Світова торгівля сировиною в 1949-50 рр. теж до довоєнного рівня знизилася — бавовник на 14%, кам'яне вугілля на 25-30%, залізна руда на 28%, чавун на 25%.

З наведених цифр видно, в якому ненормальному стані перебуває міжнародна торгівля, коли ми візьмемо до уваги збільшення населення, а обсяг торгівлі нижче передвоєнних років. Такий більш ніж незадовільний стан світової торгівлі безперечно порушує рівновагу торговельних балянсів і неґативно впливає на рівень життя людей, а одночасно і на зріст цін.. Менше всього ця ненормальність міжнародної торговлі впливає на рівень життя і взагалі на народне господарство З'єдинених Держав Америки, більш всього терплять від цього країни Західної Европи, яким ЗДА примушені давати допомогу. Ну, а як же щодо цього стоїть справа у Совєтів та їх сателітів?

Коли б совєтська імперія була нормальною державою, а не тоталітарною з рабською системою господарювання, то ми сміло могли б сказати, що там нарід гине. Експорт і імпорт в СССР страшенно підупав. За совєтськими даними (див. Вопросы Економіки 1952 р. „Международное економическое совещание в Москве"), коли в 1938 році Західна Европа довозила зі східних европейських країн 4,400 тисяч тонн зерна, то в 1950 році було довезено лише 1,700 тис. тонн зерна, інакше кажучи трохи більше як 38% довоєнного рівня, а куди ж дівати 62% зерна, адже ж у себе вдома немає кому продати, бо як СССР так і його сателіти є країни хліборобські і самі потребують комусь збути своє зерно, а червоний Китай крім всього того, не має потрібних для СССР і його сателітів товарів в обмін на зерно. Так само Західна Европа скоротила довіз м'яса зі східньо-европейських країн на 50%, а яєць на 40%, а за останній час більше як на 50%.

З цього видно, що тоталітарні країни перебувають в дуже скрутному стані під оглядом міжнародної торгівлі. Життя в Совєтах подорожчало, ціни на товари з одягу й взуття піднялися. Як свідчить Вініфред Дрейсон — дружина консервативного члена англійської нижчої палати, яка була в квітні місяці цього року в Москві на Економічній конференції, в крамниці в Москві вживане жіноче вбрання коштує 400 рублів, старе чоловіче вбрання (костюм) з матеріялу низького ґатунку коштує 1000 рублів, а новий чоловічий костюм коштує 1800—2000 рублів. Це діється в столиці совєтської імперії, а уявіть собі, які ж то ціни на одяг і взуття в колоніяльних совєтських країнах як Україна й інші? Заробітня ж платнь робітника коло станка 500—600 рублів на місяць і на це утримується ціла родина, а селянин-колгоспник на Україні в перерахунку на ґроші одержує 200 рублів на місяць, ну і дружина селянина одержить якихсь 100 руб. на місяць. При такому трагічно-жахливому стані Совєти не тільки хочуть, а й мусять хотіти ніби упорядкувати міжнародну торгівлю.

От завдяки тому, що Совєти перебувають в такому скрутному стані, вони й утворили таку комедію в квітні місяці цього року в Москві як „Міжнародна Економічна Конференція". На цій конференції Совєти пропонували в 5-6 разів збільшити закупівлю французького краму, а головне для ЗДА пропонували розмістити замовлення на 4-5 млрд. рублів з доставкою в 2-3 роки, але очевидно вимагається розпочати з Совєтами нормальну торгівлю. Цілком правильно реаґували ЗДА і інші держави вільного світу, що навіть не звернули уваги на совєтські пропозиції, добре знаючи, що під виглядом ніби торговельної діяльности вони переводитимуть при допомозі своїх аґентів свою комуністичну руїнницьку роботу.

Таким чином налагодження міжнародної торгівлі на сьогодні є надзвичайно актуальною життєвою проблемою. Але питання, як з цього закутка вийти, як налагодити цю справу? Шлях, який пропонує Москва — це збільшення закупівлі Москвою і її сателітами товарів, або розміщення совєтських замовлень в ЗДА чи Англії, хоча й досить, як відразу декому може здатися, привабливим, але для ЗДА й для будь-якої іншої демократичної країни є абсолютно непридатний. Шлях, що пропонує Москва є односторонній вигідний для комуністичної Москви. Коли приміром є хвора людина і у неї болить голова, то не голову лікують, а віднаходить лікар хворобу організму людини і починає лікувати цю хворобу, а біль голови сам собою пройде, коли буде усунута основна хвороба. Величезні простори землі забруднені комунізмом, там людність гине, бо мимо всього іншого ще й немає можливости переводити нормальним способом торгівлю і все це завдяки Москві. Отже перешкодою до нормального налагодження міжнародних торговельних зв'язків є тільки Москва. Таким чином, щоб налагодити шляхи міжнародної торгівлі, треба усунути перешкоду, що є на цьому шляхові, а цією перешкодою є московська імперія чи як вона тепер зветься — СССР.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

М. Шлемкевич

СПІЛЬНИЙ ОСЯГ СУСПІЛЬСТВА

Впродовж кількох останніх років в наших часописах, зокрема в „Свободі", можна було читати статті про Енциклопедію Українознавства, заклики до передплати. При таких нагодах підкреслювалося значення цього великого твору, і то особливо значення для наших часів.

Всі більші українські бібліотеки в Европі, які були поза засягом московського большевизму (у Львові, Празі, Берліні і інших містах), після 2-ої світової війни попали в його руки. Українська еміґрація розсипалася по всіх краях світу без документу . . . Але в пам'яті людей, в записках, світлинах, що їх встигли вивезти передовсім науковці, мистці, взагалі культурні робітники, залишився великий розпорошений скарб правдиво знання про Україну. Енциклопедія Українознавства тяжким зусиллям зібрала в своїх трьох томах ці скарби і зберегла їх „от тли". Це її перше, невмируще значення.

Ми втікали з рідного краю, іноді ледве спасаючи голе життя. Все майно залишилося напризволяще. Тож тепер коли в цілому світі поволі устатковуються нові українські житла, в них немає зовсім, або дуже мало українських книжок. Та нині кожна родина може мати в своїй хаті збір відомостей про батьківщину, ілюстрований сотнями образків. Утративши батьківщину, можемо вдивлятися в її науковий образ, спільний і один для всіх. Це сильна пов'язь українських душ, — це утвердження української духової спільноти на всьому світі. Це друге значення Енциклопедії Українознавства.

Наукове Товариство імени Шевченка, видаючи Енциклопедію, до всіх своїх великих заслуг у минулому додало новий монумент слави, триваліший міді. Управі НТШ, в першу чергу Головній Редакції ЕУ, належиться повне признання. Один із головних редакторів уже не живе. Маємо на увазі проф. Зенона Кузелю. Другий залишив своє „не злато-серебро, свої літа, своє добро" і частку свого здоров'я в цьому творі. Маємо на увазі головного організатора наукового матеріялу Енциклопедії, проф. Володимира Кубійовича.

В наші сумні часи Наукове Товариство ім. Шевченка, без фондів і без друкарні, саме не могло б взяти на себе, здавалося б, у таких обставинах непосильне завдання. Але воно мало доброго помічника в великому ділі. Пластове Видавництво „МОЛОДЕ ЖИТТЯ" перейняло видавничо-технічну і господарську справу Енциклопедії. Воно довело її до успішного кінця не капіталом, якого не було у нього, а завзяттям і посвятою свідомих шляхетної цілі людей. Для них це була трудна, навіть небезпечна, мандрівка в гори. Ми знаємо, скільки разів треба було зніматися вузькими стежками над пропастю браку грошей і браку людей. Знаємо, скільки жури, тривоги і нервів поклав провідник цієї прогулянки, д-р Танас Фіґоль. Але ж від того це були пластуни, щоб не лякатися небезпек. Навпаки вони і висока ціль ще більше приманювали їх. Пласт учить поборювати трудноці. Пластові вихованці здали свій іспит!

Та не тільки Наукове Товариство ім. Шевченка і Пластове В-во є творцями Енциклопедії. Її створили спільним вкладом усі редактори відділів, співробітники. Дехто із них уже покинув цей світ. Їх статті це лебедина пісня учених, утривалена на їх добру і вічну пам'ять! — Дехто із молодих щойно простягав крила до льоту: — старі і молоді в дружній співпраці над монументальною будівлею!

Дальшим співтворцем Енциклопедії є українська преса, що щиро і безінтересовно, статтями і оголошеннями помагала редакції і видавництву. — Вкінці співтворцями Енциклопедії є всі її передплатники. Адже Наукове Товариство ім. Шевченка і Молоде Життя бралися за діло, не маючи ніякісінького капіталу. Передплатники його поволі постачали. Багато із них сумнівалося, чи велике діло буде взагалі завершене. Вони давали гроші тільки щоб підтримати працю науковців, давали без надії на одержання передплаченого твору. — Інші присилали тільки з довір'я до Наукового Товариства. — Всі вони причинилися до постання Енциклопедії не тільки вплаченими грішми, але і терпеливістю, яка підказувала їм спокійно чекати, коли реченці появи припізнювалися, — і розумінням незалежних труднощів, які були причиною тих спізнень.

Таким чином Енциклопедія Українознавства це спільний осяг, це твір усього українського суспільства поза межами України. Ні один із народів, що як ми знайшлися в совєтській тюрмі, не здобувся на чужині на такий осяг! Енциклопедія Українознавства це слава всього нашого суспільства!

Наукове Товариство і Молоде Життя не заробили на виданні грошей. Вони досі ледве зв'язують кінці. Але вони щасливі свідомістю, що своє зобов'язання супроти суспільства вони виконали. І вони сподіються, що і суспільство далі помагатиме їм ліквідувати залеглості, поширюючи готовий уже твір — книгу знання про Україну.

Наукове Товариство не заробило грошей, але здобуло моральний капітал серед суспільства. Те суспільство сьогодні знає, що задуми і приречення НТШ і Молодого Життя це не обіцянки тільки і не порожній згук. Серед труднощів і зусиль приречення здійснені вповні. Тож спираючись на той моральний капітал, Наукове Товариство ім. Шевченка плянуватиме і розгортатиме свою дальшу працю.

П. Заярський

ПОЕТ-ГРОМАДЯНИН

Пам'яті видатного українського поета-борця і мученика за волю України Павла Грабовського. В день 50-ліття з дня його смерти

(8)

До найкращих зразків української лірики належить усім відомий „Сон":

Зелений гай, пахуче поле
В тюрмі приснилися мені, —
І луг широкий, наче море,
І тихий сум по кружині.

Садок приснився коло хати,
Весела літняна пора;
А в хаті . . . там знудилась [мати,
Із нудьгувалася сестра.

Поблідло личко, згасли очі,
Надія вмерла, стан [вігнувсь . . .
І я заплакав опівночі
І, гірко плачучи, проснувсь.

А ось ще один вірш з таким же заголовком „Сон" і з початковим рядком „Україна приснилась мені". Той же разючий контраст між сном і дійсністю малює поет у вірші „Прокид":

„Мені снилась рідна хата,
В садку відпочивав . . .
. . . З рідних яблунь цвіт [біленький
Обсипав мені лице . . .

Тяжке було прокидання і повернення до гіркої дійсности:

Я прокинувсь — із-за гаю
Сумно місяць випливав,
Замість батьківського краю
Я в чужому пробував.
Дерева, снігами вкриті,
А не цвіт побачив я,
І кутка не мала в світі
Голова моя стара.

Глибокою тугою за Рідним Краєм перейняті вірші Грабовського:

Сиджу я в неволі та марю [тихенько:
Чи знов тебе вбачу, [Україно-ненько,
Чи знов рідну землю [в сльозах поцілую;
Чи вік протиняюсь отут [по Вілюю?
Коли б мені, мамо [легесенькі крила,
В обійми до тебе душа б [полетіла,
Бо тут непривітно, тут — [хуґа та студінь,
Однаково сумно і в свято [і будень,
Рік цілий навколо все мре [та німує,
Самотнього серця ніщо [не вгамує . . .

Поет звертається до хмар, що летять в південний край. Він закликає їх полити теплим дощем рідні ниви на Україні, він просить переказати своє привітання Україні і свою безмірну тугу за нею:

Скажіть щире привітання
Всім коханим, всьому краю,
Як сумую з безталання,
Як за ними умираю!

В одній із найкращих своїх поезій „Рідний Край" Грабовський з надзвичайною поетичною силою і великою щирістю простими словами без патетичних фраз вислослює свою безмірну любов до України і свою глибоку і велику тугу за нею:

. . . Рідна мова на чужині
Ще милішою стає.
Рідна хата, мов та квітка,
Що скрашає ввесь квітник.

З Рідним Краєм якась нитка
Тебе зв'язує навік.

Її хочеш розірвати,
А вона усе міцніш;
Подаєшся мандрувати,
Але там іще смутніш.

Ти шукаєш собі волі
Переходиш всі світи,
Але там немає долі,
Там нема тобі мети.

Під якими би небом ясним
Врешті ти не опинивсь, —
Ні, не буде воно красним,
Як було своє колись.

Час підійде — ми вмираєм,
Бо на все своя пора;
Тільки жаль за Рідним [Краєм
Серед люду не вмира.

Любов Грабовського до України нічого спільного не має з сентиментальними уболіваннями за її долею. Любов Грабовського до України самовіддана, активна. Поет вірить в остаточну перемогу Українського Народу над своїми лютими ворогами. Український Народ безсмертний: він не згинув серед лютої хуртовини вікової неволі, він

. . . ЗБЕРІҐ ВИСОКІСТЬ [ДУХА,
НЕ ВИТРАТИВ БАГАТОЇ [СНАГИ.

Свою віру в відродження України П. Грабовський не раз висловлює в своїх поезіях, він бачить зорю свободи, що засяє над поневоленою країною, він бачить неминучість відродження українського народу до вільного самостійного державного життя, коли

Рівний всім, в сім'ї народів [вільних
Раб-народ забуде об ярмі.
Згине слід хижацької [гидоти . . .

А щоб наблизити цю світлу хвилину воскресіння народнього, треба об'єднаними силами всього українського народу працювати і боротися за це. Тому поет звертається до всіх українців, незалежно від їх державної приналежности:

Вставайте, вкраїнці!..
Стяг рідний пора піднести!..

... Закиньмо безглузді,
Нікчемні посвари...

Теплі слова щирого привітання звертає поет до галичан („До Галичан"):

Міцно, браття, стиснім руки,
Обіймімось гаряче,
Вкупі рушмо проти муки,
Що вражає боляче!

Здавна нам одна дорога,
Незворітна та тяжка;
Всіх однако мати вбога
До роботи заклика!

До Української Єдности закликає поет усіх українців:

... Гей, докупи, певні діти!
Всіх веде одна мета:
Шлях любови та освіти
Нас навіки поєдна!

Свої мрії про вільну незалежну Українську Державу, свою гарячу любов до України Грабовський висловлює у своєму перекладі-переспіві з поезії великого ірляндського поета Томаса Мура, що помер 100 років тому:

Тебе... Тебе забути нам?? [Ніколи!!!
Поки життя хоч іскра [в серці є,
Поки мов крига груди [не схололи,
За щастя я боротимусь [твоє,
О, Краю мій, найкращий [між краями,
Зруйнований та знищений [катами!
Коли б ти став великим, [як колись,
І незалежним від усіх, [як здавна;
Пісні мої як хвиля [полились;
Але нехай збулась би [ця надія,
Кохать не зміг би дужче [і тоді я!
Зневажений важким вінцем [з тернів,
Змордований в руках [гидких тиранів
Неволею та соромом [кайданів,
Ти ще миліш зробився [для синів,
Мов пелікан годуючи нас [кров'ю
Із власних ран — з болінням [і любов'ю!

Минуло 50 років з часу смерти Павла Грабовського... Ми дивимось з почуттям найглибшої пошани на одухотворене обличчя цієї прекрасної людини і згадуємо слова співв'язня Грабовського О. Шетліха:

„Гарне обличчя, облямоване темнорусою клинчастою бородою, великі голубі очі (вони були добрі і довірливі, як у дитини, але завжди дивилися кудись у далину, і мені завжди здавалося, що він сумує за своєю далекою Україною".

Другий товариш Грабовського по засланню Ріклицький так саме підкреслює ці прекрасні очі, в яких віддзеркалювалася його чиста душа: очі „великі і глибокі з журливо-прекрасним виразом". І згадуються при цьому ще й такі слова поета:

„Сумні літа — їх не сперти;
Тяжкий досвід — з ним [лягти . . .
Тільки й долі — чесно [вмерти,
Хрест без плями донести.

Хай же світла велична постать цього видатного поета-патріота і непримиренного борця-страдника, що свій тяжкий хрест без плями доніс до домовини, цього великого праведника, що чесно вмер за велику справу Свободи і Незалежности Українського Народу, хай ця світла постать буде прикладом для всіх українців, як треба жити, як треба любити Рідний Край, працювати для нього, боротися за його волю і щастя і як чесно треба за нього вмирати.

Кінець.

Світозор Драгоманов

„ЧАД", „ЗАГОРІЛІСТЬ" ЧИ ПОВНОЦІННЕ ЖИТТЯ?

Дискусія про федерацію і федералізм на сторінках української преси на еміграції, в повному розгарі.

В цій дискусії, на жаль спостерігаємо не спокійний, як належало би, обмін думками, а закиди на адресу автора цих рядків з боку його опонентів, закиди, підстави яких лежать в уяві опонентів. Федералізм, що є способом організації суспільства чи суспільств не сьогодні з'явився на світ. Більше як сто літ тому найвидатніший представник і теоретик федералізму, француз П'єр Прудон, сказав:

„XX-те століття відкриє еру федерацій, або людство знову розпочне тисячолітнє чистилище". Це сказано було після довгого й глибокого роздумування і, головне з почуттям всебічної відповідальности, отже не у „федералістичному чаді", як дехто гадає, коли накидається на послідовника П. Прудона, українського патріота Михайла Драгоманова, якого шанують всі послідовні демократи, обізнані, як слід, з першоджерел, з творів М. Драгоманова різними мовами.

Чи федералізм М. Драгоманова — „чадний" чи якийсь інший, „загорілий", як дехто думає, може переконатися кожний, хто ґрунтовно обізнається з його творами. Твердити, що М. Драгоманов „уважав Швайцарію федерацією трьох націй", це дійсно свідчить, що той, хто це твердить, недочитав або просто не читав, що саме М. Драгоманов писав про федералізм. М. Драгоманов написав популярну брошуру з нагоди 600-ліття Швайцарської Спілки і в ній ясно написав, що він вважає Швайцарію „не федерацією трьох націй, а федерацію 22-ох кантонів, держав, де немає взаємного поборювання націй чи національностей, представники яких живуть не тільки в Швайцарії, але й поза її межами, — у Франції, Італії і Німеччині. Швайцарія клясична країна відсутности взаємопоборювання представників різних національностей, що є ідеалом, до здійснення якого прагнуть правдиві федералісти у всій Европі і у всьому світі.

Варто нагадати думки М. Драгоманова, висловлені в „Громаді" в 1878 році, думки, яких він ніколи не зрікався:... ми мусимо сказати, що перетолковувати наші слова проти „великоруського партикуляризму" так, що буцім то ми дивимося на „украінськоє двіженіє, как на неодобрительний партикуляризм", — можна було тільки при інквізіторському способу прокуратури. „Украінскоє двіженіє" — єсть „українськиє двіженіє", а „партикуляризм" — єсть „партикуляризм". В „українському двіженію" й ми тягнемо свою лямку, як вміємо. 12 років, — чи „как будто" чи ні, хай судять люди! — а з „партикуляризмом" усяким стільки ж років беремось теж як вміємо, — боремося власне через те, що партикуляризм, по нашому, противний всякому „двіженію", а особливо українському. Партикуляризм — то значить: не бачити дальше свого носа, то значить ненавидіти, або й легковажити чужого, не приставати до спілки з ним, через те тільки, що він не наш. Партикуляризмів єсть два: сепаратистичний і централістичний. Пригадаймо напр., що в Германії був і ще є пруський партикуляризм, в Італії п'є-монтський. От теж, по нашому, московське слов'янофільство й петербурзьке чиновництво, канцелярське і літературне, консервативне і ліберальне, іноді й радикальне й винні в централістичному партикуляризмі. Як вміємо, ми з ними боремось, — бо вони хотять стерти нас, українців, з світу. Так як Бог здавна не дав українським партикуляристам державних богів, то не може бути опаски, що вони когонебудь зотруть зі світу так, напр., як сербські політики стирають болгар, а болгарські сербів на своїх „окраїнах". Через те ми вважаємо, що український навіть державний сепаратизм, на чисто-українській землі, не був би ділом зовсім шкідливим для поступу людського, — мав би свою історичну вартість, як би він був не як дуля в кишені, а як одверта політична партія, хоч би така, як, напр., польський сепаратизм. Тільки ми дванадцять років казали й кажемо тепер, порвавши до останку усі нитки з державною Росією й навіть з Австрією, — що український сепаратизм не наша віра! Думаємо, що це наше право вірувати тому, чому ми можемо вірувати! Говоримо це „всєм, кого справді наш взгляд на украінскоє движеніє рєшітельно приводіт в недоумєніє". Вам жи ми скажемо, що вибирайте щонебудь одно: або „в народ!" „по чістой правдє!" — або „сепаратизм" і „партикуляризм". А то тепер, читаючи у Вас похвалу одному і другому, а в середині докори „доктринерам космополітіческой революції, желающим опереться на готовиє партії в крає" (це на готових українофілів!) справді прийдеш „в рєшітельноє недоумєніє".

„В народ — по чистій правді!" — це значить — в космополітизм! Значить в спілку з усіма народами! Значить — в федералізм, а не в партикуляризм і сепаратизм! А це все значить, — і наше „цєлоє!" Тепер покищо українці сидять в державі Російській і Австрійській, спутані з москалями, ляхами, німцями, молдаванами, чехами і т. д. Державні пута треба по боку! Та їх позбудемося тільки тоді, коли будемо всі в купі скидати їх. Так і будемо ж казати всім, що коли одному погано, — то й цілій купі погано! Ось яке наше „цєлоє!".

Ці думки, висловлені у відповідь на лист, писаний московською мовою одним українофілом, варті того, щоб їх продумати нині, коли вільний демократичний світ веде космополітичну, тоб-то всесвітянську політику, коли в Европі демократичні сили доповнюють цю політику в Раді Европи, в Европейському Русі, в „Спільноті вугілля і сталі" Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Голандії і Люксембургу, в Европейській Спілці Федералістів, Европейській кампанії Молоді.

(Закінчення буде).

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь проф. Оглоблина: „Підсумки Української історіографії 20-40-х років, сучасний її стан та чергові проблеми".

Починаючи свою доповідь, проф. Оглоблин сказав, що тему її спеціяльно вибрано для інавгураційного наукового засідання історичної секції УВАН в 1952-1953 році, бо ця тема має велике значення в спрямуванні всієї роботи секції.

Проф. Оглоблин підкреслив, що проблема сучасного стану української історіографії стала особливо актуальною з 1949 року, коли проф. Б. Крупницький виступив у пресі зі статтею на цю тему, висловивши досить песимістичні думки. Тепер і інші українські історики константують кризу в сучасній українській історичній науці.

Далі проф. Оглоблин перейшов до короткого огляду досягнень української історіографії 20-40-х років. Він підкреслив як досягнення в царині історіографії те, що серед українських істориків 1920-их років запанувала державницька ідея (В. Липинський, С. Томашівський, М. Слабченко, Д. Дорошенко, І. Крип'якевич) та ціла українська історіографія на Наддніпрянщині, в Галичині та на еміграції. В тогочасних історичних творах яскраво позначилась також соборницька ідея. Ідея економічної самостійности України стала загально визнаною, так само ідея історичного призначення України між Сходом і Заходом.

Українська історіографія має також поважні методологічні досягнення. Крім раніше вживаної ґенетичної методи, застосовувано методу порівняльно-історичну, або порівняльно-соціологічну. Теж поширюється вплив філологічної методи й методи мікроаналізи.

Головна увага історіографії була звернена на дослідження козацько-гетьманської доби, зокрема Хмельниччини й Мазепинської доби. Професор Оглоблин навав визначніші праці українських істориків (передусім М. Грушевського), що стосуються Хмельниччини й Козацько-Гетьманської держави.

Натомість історія Княжої Доби лишилась поза увагою українських істориків. Через це сьогодні українські історики повинні покладатися головно на „Історію України-Руси" М. Грушевського, перші томи якої написані в кінці 19 і на початку 20 ст., тепер вже чимало застаріли.

В той же час росіяни багато працюють над цією добою, даючи історії Київської Держави своє освітлення. Роботи присвячені цьому періодові виходили й виходять тепер і в СССР, і за його межами.

Далі проф. Оглоблин перейшов до характеристики умов праці українських істориків на Совєтській Україні у 20-х роках, коли вони знайшли доступ до відкритих Революцією архівів і на короткий час дістали можливість досить вільної творчости. По багатьох центрах України повстали науково-дослідні й високошкільні катедри української історії, українські історики почали готувати молодь. В Харкові наукова молодь горнулась до Д. Багалія, в Одесі — до М. Слабченка.

В середині 20-х років почався розквіт української історичної науки. Всюди на Україні вивчали історію України, зокрема місцеву історію, історію міст, областей, фабрик тощо, і це вивчення переходило за межі місцевого краєзнавства, набуваючи ширшого значення. Всю цю величезну науково-історичну роботу очолювала в 1920-х рр. Всеукраїнська Академія Наук, зокрема її Історична Секція, на чолі з Михайлом Грушевським.

Виросли кадри молодих здібних істориків, вийшло багато цінних наукових праць. Ще більше праць було підготовлено до друку, але вони не побачили світу, бо настав інший час. Ці праці або загинули, або переховуються в архівах наукових установ та поодиноких авторів.

З початку 30-х років настав час руїнації, і після 1933 року поважні наукові досліди стали неможливі. Історична наука на Совєтській Україні втратила наукове обличчя і перетворилась на знаряддя урядової політики й пропаґанди.

Важкий стан 30-х років позначився і на українській історіографії на еміґрації. Припинилось надходження історичних праць з України, та й матеріяльний стан української вільної науки в 30-х роках був гірший, ніж у 20-х.

40-і роки на Україні були ще тяжчі. Друга світова війна позначилась на українській історичній науці катастрофічно. Знищено багато наукових установ, архівів, музеїв. Втрачена можливість наукової праці в багатьох осередках. Зокрема втрачена можливість вільної наукової праці в Західній Україні. Знищені українські наукові осередки в Празі Варшаві та Берліні.

Після закінчення другої світової війни на еміґрації почалась праця українських наукових установ. Відбувся ряд наукових історичних конференцій, видано ряд наукових праць. Як би критично не оцінювати відділ історії в Енциклопедії Українознавства НТШ, а все ж він дає підсумки праці українських істориків. Є цілий ряд рукописів, готових до друку, зокрема „Курс Історії України" на 50 друкованих аркушів, чимало монографій та розвідок.

Далі проф. Оглоблин сказав, що тепер існує старша ґенерація українських істориків-„батьків", що живуть і працюють в сучасних важких умовах. Середня ґенерація українських істориків-„діти" — майже не існує. Вони були знищені, розстріляні, заслані, позбавлені права й можливости науково працювати, доведені до божевілля. Так були втрачені для української науки майже всі учні М. Грушевського. З багатьох з них вийшли б видатні українські історики, які заступили б старших. А де поділись учні Д. Багалія? Де учні М. Слабченка, який створив в Одесі цілу історичну школу? „Згадую і моїх учнів, — сказав доповідач, — серед яких було чимало здібних науковців та вони здебільшого загинули в хуртовині „Єжовщини"...

Є тільки наймолодше покоління, так би мовити „онуки", які тільки - тільки починають свою наукову дослідну працю. Але на них вся наша надія.

Далі доповідач вказав основні проблеми, що стоять перед українськими істориками і вимагають наукового опрацьовання: проблеми історичної ідеології й методології, розроблення техніки історичного дослідження; унезалежнення історичної науки від політики. Спеціяльну увагу треба звернути на зв'язок української історичної науки із світовою наукою, на контакт з іншими українознавчими дисциплінами, на видання і популяризацію історичних праць.

Має бути створена нова монументальна Історія України (праця колективна), продовжена до останнього часу. Треба розробити такі проблеми, як „Місце України в історії Східньої Европи", „Український аспект історії Східньої Европи", „Історична Україна між Сходом і Заходом".

Після доповіді відбулась жвава дискусія.

Л. Д.

КАБІНЕТ ПРЕЗИДЕНТА

Кабінет президента Злучених Держав, який складається з голів дев'ятьох Виконних Департаментів уряду, становить дорадчу раду президента. Вона підпорядкована тільки самому президентові, хоч в її роботі головну ролю грають традиції перших днів Республіки.

Навіть в період Вашинґтона одна особа не спроможна була керувати урядом. Тоді ж таки було встановлено такий порядок, що керівники виконних департаментів творять раду для допомоги президентові, і вже в перший період обрання Вашинґтона на президента він затвердив існування такої ради.

Уряд складається з таких департаментів: Стейтів, Фінансів, Оборони, Юстиції, Пошти, Внутрішніх справ, Сільського господарства, Торговлі та Праці. Департамент Оборони було створено в 1947 році. Він складається з відділів Армії та Фльоти, а також з новоствореного відділу Повітряних сил, підпорядкованого відділу Оборони на чолі з Секретарем Оборони. Секретарі кожного з цих відділів входять до складу кабінету.

Президент сам призначує членів свого кабінету і подає це на затвердження Сенату. Проте Сенат дуже рідко втручається в справу творення кабінету, бо вважається, що це прово президента підбирати собі людей, з якими він може співпрацювати і за роботу яких він відповідає. За Конституцією члени Конґресу не мають права бути членами кабінету.

Коли кінчається термін урядування президента, разом з ним відходять від роботи і члени його уряду. Нововибраний президент складає новий уряд.

Звичайно президент вибирає своїх співробітників з членів тої самої політичної партії, але не завжди. Дуже часто береться до уваги особисті прикмети тої чи іншої особи та інтерес окремих галузей великого державного апарату.

Кабінет засідає звичайно раз на тиждень, але в разі потреби його скликається частіше. Президент сам складає порядок обмірковуваних справ. Дискусії ведуться без ведення протоколів.

Кабінет не має права заперечувати політику президента, він має право тільки радити йому. В цьому американський кабінет відрізняється від кабінетів інших країн. В Англії, наприклад, кабінет складається з міністрів, які є самі членами парляменту і грають провідну ролю в затвердженні законів; вони можуть також в цілому складі зрезиґнувати, якщо якусь з їх пропозицій не прийнято. Англійський кабінет може навіть розпустити парлямент і призначити нові вибори.

Коли президент вважає це за потрібне, він може не слухати порад членів свого кабінету, якщо він вважає, що це йтиме в розріз з інтересами народу. Не кабінет, а президент — обраний народом — несе цілковиту відповідальність перед народом за всі акції уряду.

ПОШТА У. Н. СОЮЗУ

Секретар в Лонґ Айленд. — Запитуєте, чи члени Вашого відділу, які не платять до бенефітової каси, мають право бути вибраними до відділового уряду. Кваліфікації відділового урядника означені в 119-тім параграфі статуту, але там нема згадки про це, що член мусить платити до бенефітової каси, щоб мати право бути урядником. На це питання треба дивитися так: Члени, які платять до бенефітової каси, мають право користати з цеї каси і нею розпоряжати. Але вони не можуть відбирати іншим членам права бути урядниками відділу, бо відділові урядники репрезентують всіх членів у відділі — тих, що платять, і тих, що не платять до бенефітової каси. Очевидно, якщо член не платить до бенефітової каси, то не повинен забирати слова ні голосувати в справах, які торкаються цеї каси.

Секретар в Елизабет, Н. Дж. — Головна канцелярія одержала похвального листа від бувшого члена Вашого відділу, який відійшов із зворотом готівки. Цей бувший член складає подяку і признання Вам за негайне доручення йому чека з головної канцелярії. Пишемо про це, бо безпроволочне виконання такої справи з Вашого боку виробляє Союзові добре ім'я у Вашій громаді. Це теж насвітлює значення відділового секретаря, бо там, де є солідний секретар, то й відділ порядний. А якщо в громаді порядний відділ, то таким уважають і У. Н. Союз.

Секретар в Дітройт. — Признаємо і віримо, що Ви зробили все можливе, щоб задержати при організації молодого, в Америці родженого, члена, який недавно перейшов з молодечого департаменту до повнолітніх членів, а тепер жадає звороту готівки за свою грамоту. Це не перший раз відчуваємо, що само забезпечення в У. Н. Союзі не має на стільки сили, щоб задержати такого члена. Подібні клопоти мають теж інші допомогові організації.

Подумаймо наперед, що таких членів вписали до У. Н. Союзу їхні батьки, коли ці члени були немовлятами або в діточім віці. Очевидно, батьки не питали тоді своїх дітей, чи вони бажали бути членами У. Н. Союзу. Якщо дитина з бігом років не вихопилась з-під батьківських впливів, то вона не покидає Союзу. Але, на жаль, дуже часто буває навпаки. Дорослі діти зривають родинні зв'язки і йдуть „на своє". А що членство в У. Н. Союзі накладає обов'язок платити вкладки, то й не диво, що такий несвідомий юнак бажає найскорійш позбутися цього, хоч легкого, тягару, не здаючи собі справи з нерозважности свого поступку.

Ваш відділ мав нагоду попрацювати над такими членами, коли вони були ще в молодечім департаменті. Кілька маленьких імпрез в році виключно для дітей у Вашім відділі, гостина св. Миколая, пікнік і т. п., виробили б в дітях почуття приналежности до У. Н. Союзу. Це в'язало б їх з організацією сентиментом навіть в дорослім віці і вони тоді нерадо покидали б Союз. Ваш відділ не робив цього в минулому, бо не інтересувався членами молодечого департаменту. То чому ж не попрацювати над цею справою тепер, коли маєте більше число дітей у відділі і є для кого працювати? Це ж Ваші діти, Ваш відділ, Ваш Союз!

Г. Герман.

НОВИНКИ З КАНАДІЙСЬКОЇ СЦЕНИ

СУВОРІ КАРИ ЗА НЕЛЕҐАЛЬНИЙ В'ЇЗД ДО КАНАДИ

Новий імміґраційний закон, який входить в життя з 1-м січня 1953 р., передбачає строгіші кари для тих, що допомагають імміґрантам або заохочують їх до нелеґального в'їзду до Канади. Так отже виновники можуть бути покарані в'язницею до 5 років або грошевими карами до $5,000.

Цей закон схвалено на останній сесії парляменту, уневажнюючи попереднє законодавство ,яке передбачало дуже обмежені засоби в поборюванні порушників імміґраційних приписів. Новий закон має окремі параґрафи, в яких зформульовано кари для урядовців міністерства імміґрації, заплутаних в імміґраційні проступки. Ті нові розділи закону складено після того, як слідство виявило, що яких 200—300 імміґрантів прибули нелеґально до Канади минулого року, користуючись допомогою урядовців представництв міністерства імміґрації в Римі, Карлсруге та в Монтреалі. Деяких імміґрантів з тієї групи депортовано, інші — як подає міністерство імміґрації — добровільно вернулися до своїх країн. Офіційно не потано числа депортованих.

Тимчасом урядову чинники висловлюють стурбовання фактом, що деяка кількість нових поселенців у Канаді нелеґально перебирається до З'єдинених Держав Америки, хоч щоправда небагатьом це вдалося і взагалі важко є говорити про якийсь „масовий рух" у тому напрямі. Зате американські чинники розцінюють, що яких 25,000 осіб річно в'їжджає нелеґально до ЗДА через Канаду і є можливість, що кількість порушників імміґраційних приписів сягає навіть 33,000. Очевидно, американські власті не є задоволені з цього.

Імміґраційні спеціялісти в ЗДА твердять, що „недавній канадійський огляд" імміґрантів виявив таку картину: з 600 тисяч европейців, які від 1947 р. поселилися в Канаді як імміґранти, майже 300 тисяч „бракує", тобто важко розвідати про місце їхнього перебування. Згадані спеціялісти вважають ,що частина з тих „пропавших" імміґрантів перебуває нелеґально в ЗДА.

Урядові чинники в Оттаві не трактують серйозно тих тверджень, бо єдиний „огляд", про який вони знають, є перепис населення Канади, що його переведено в 1951 р. Статистичні дані того перепису дещо різняться від імміґраційних. Однак це ще не доказує нічого, — кажуть урядові речники в Оттаві, що існує добре організована банда, яка займається нелеґальним переселенням новоканадійців до ЗДА.

„Канадійська Сцена".

85.3% КАНАДІЙЦІВ НАРОДЖЕНІ В КАНАДІ

Як повідомляє Канадійське Статистичне Бюро, у 1951 р. було більше канадійців, народжених у Канаді, як в будь якому іншому цензусовому році від 1901 р. почавши. Аналіза статистичних даних цензусу (перепису населення) з 1951 р. виявила, що канадійці народжені в Канаді становили 85.3% її тодішнього населення. У 1941 р. вони становили 82.5%, а в 1931 р. — тільки 77.8%.

Найбільший відсоток громадян, народжених у Канаді, виявила провінція Нюфаундленд — 98.9%. Найменший відсоток стверджено в Брит. Колюмбії — 70.9%.

Хоча в кількох останніх роках імміґрація основно зросла, то всетаки кількість канадійців, народжених поза її межами, зменшилася у 1951 р. до 14.7% (десять років тому: 18.5%). Серед них найбільшу групу становлять особи народжені в В. Британії, але й у тій групі є помітна тенденція до зменшування; за час останніх 10 років їхня кількість зменшилася з 960,125 до 912,482.

„Канадійська Сцена".

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 20. грудня, 7:30 ввечорі, в салі 482 Мейн Стр. Проситься всіх членів на збори, а довгуючих вирівняти вкладки.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться 20. грудня о год. 6-ій ввечорі в галі Veteran of Foreign Wars, 19 Washington Ave., N. Plainfield. Просимо всіх членів прийти на збори і вислухати звітів уряду за 1952 р. Буде вибір уряду на рік 1953 і буде звіт з ювилею, що відбувся 8. листопада. Члени, котрі ще не зложили датку на Союзівку, повинні зложити даток на цих зборах. Просимо привести знайомих і вписати до У. Н. Союзу. Довгуючих членів просимо вирівняти залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Члени, що виїхали з місцевости, мають зголоситися до секретаря під адресу: 122 Liberty St., Plainfield, N. J. — Д. Ґеча, предс.; В. Реновецьі, кас.; И. Ярема, фін. секр.; Ю. Лонишин, рек. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по Сл. Божій, в галі парафіяльній. Тому, що на цих зборах будеться вибирати уряд на 1953 рік, всі члени обовязані прибути. Проситься вирівняти свої належитости. — Г. Рубас, предс.; В. Глива, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній галі. Наші члени ще не дали по $1.00 на Союзівку, і то треба зробити на річних зборах. Проситься всіх членів прийти, бо буде вибір уряду на 1953 рік. — Уряд.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 1:30 по полудні. Проситься довгуючих членів вирівняти за той рік свої вкладки, щоби уряд міг приготовити рахунки для контролі. — Д. Мушастий, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 21. грудня, о 12. год. вполудне, у салі при україн. церкві, 2250 В. Кортез вул. Проситься усіх членів прийти а довгуючих членів прийти і вирівняти вкладки, щоби не переносити довгу на 1953 рік. — І. Меґас, предс.; П. Хомин, кас.; Д. Когут, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 2. по пол. точно, в галі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. На цих зборах будеться читати статут Бр. і буде вибір урядників на 1953 рік. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости, щоби довгу не переносити на наступний рік і щоби контр. комісія не читала імена тих, що довгують до каси. — В. Колданський, пр.; І. Деркач, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Г. Булавинець, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 2. по пол., в галі У. Н. Дому, 4655 Martin & Michigan Ave. На ці збори обовязково мають явитись усі члени хоч раз в рік. На порядку: звіт уряду, контр. комісії, вибір уряду на рік 1953 і представників до заряду Нар. Дому та інших центральних організацій, внески і ухвали в користь відділу і У. Н. Союзу. Плачення вкладок відбудеться не перед зборами, але аж по зборах. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; М. Гузиляк, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Жидачів", від. 393 ,повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 3. по пол., в домівці Укр. Чер. Хреста, 223 Е. 9. вул. Проситься всіх членів численно явитись, бо це останні збори цего року, на яких довідаєтесь, як наш відділ розвивався цего року. Довгуючих членів просимо вирівняти всі вкладки і даток на Союзівку. Хто ще не є членом Союзу, приведіть його на збори для впису в члени У. Н. Союзу. — І .Дубик, предс.; Е. Баланда, кас.; М. Литвин, фін. секр.; З. Серафин, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 5 відбудуться в суботу, 20. грудня, в годині 7:30 ввечорі, в залі Укр. Дем. Гор. Клюбу, 25-06 — 31st Street. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до рішення. Контр. Комісія дасть звіт за 1952 рік, та буде вибір уряду на 1953 рік. Проситься довгуючих членів вирівняти свій довг. — М. Ливицький, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 2. по пол., в галі Українського Клюбу, 33 Beckley Ave. Буде звіт урядників, контрольної комісії і вибір уряду на рік 1953. Кожний дорослий член відділу повинен зложити найменше один доляр на Союзівку. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; В. Палідвор, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по Сл. Божій, де звичайно. Просимо довгуючих членів вирівняти свої залеглі вкладки. Хто ще не зложив датку на Союзівку, хай зложить в цім місяці. — Секретар.

WILKES-BARRE, PA. — Saint Andrew's Branch 48 will hold their yearly meeting Sunday, Dec. 21, at the residence of Michael Nahrebecki, 84 North River St., Plains, Pa. All members are invited for the installing of new officers for 1953. The finance books will be checked to find its standing. — A. Mazula, Sec'y.

СКРЕНТОН, ПА. — Бр. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє, що місячні збори відбудуться 21. грудня зараз по Сл. Божій в галі де звичайно. Просимо членів явитися і принести даток на Союзівку. — М. Іванцев, предс.; Т. Назар, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. ім. Ст. Мельничука ,від. 331 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о годині 2. по полудні. Проситься всіх членів прийти на ці збори та вислухати цілорічне справоздання уряду і контрольної комісії. Також буде вибір уряду на рік 1953. — М. Ключка, предс.; П .Чопек, кас.; А. Романюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — У неділю, 21. грудня, в Українськім Домі при Rowon & Clarissa Sts., відбудуться річні збори від. 105. Початок год. 2:00 по полудні. Присутність членів обовязкова. Якщо на означений час не явиться вимагана статутом кількість членів, то збори відбудуться годину пізніше без уваги на кількість присутних. — С. Слободян, В. Посполита.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347 відбудуться в неділю, 21. грудня о год. 1. по полудні, в галі де звичайно. Просимо всіх членів прийти хоч раз у рік на збори. Контрольна Комісія здасть звіт за 6 місяців і буде вибір уряду на рік 1953. Так само маємо інші справи до полагодження. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє, що річні збори відбудуться в середу, 24. грудня, точно в год. 6:30 ввечорі. Проситься всіх членів прибути на збори, бо будуть звіти уряду і контрольорів. Є також інші справи. Збори мали відбутися в суботу, але з причини, що предс. не може прибути через працю їх переложено на середу. — І. Климишин, предс.; А. Деркач, кас.; М. Куба, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Річні збори Тов. ім. В. Хмельницького, від. 137, відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 2. по пол., в церковній галі. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Будуть звіти, а так само вибір уряду на рік 1953. Хто ще не зложив свою жертву на Союзівку, хай принесе на збори. — Ф. Саґатий, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 269, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о 3 год. по пол., в Ukrainian West Side Club, 289 Glide St. Просимо всіх членів прийти на ці важні збори. Буде звіт і вибір уряду на 1953 р. Просимо членів, щоби дали свою вкладку на Союзівку найменше по доляру. — П. Рудий, предс.; А. Панчишин, кас.; С. Соколовський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 1. ,в Домі тов. У. А. Горожан, 847 Норт Френклин вул. Проситься всіх членів прибути чисельно, бо на тих зборах будуть звіти урядників і контр. комісії за 1952 р. та вибір урядників на рік 1953. Рівнож одержано Альманахи від У. Н. Союзу з нагоди 60-ліття Свободи, які можна дістати на зборах. — С. Чорномаз, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 21. грудня, в 6. ввечорі, в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Проситься членів прийти та вирівняти свої вкладки, щоб не перетягати довгів на другий рік. — І. Грабар, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 20. грудня, в 8. год. ввечорі, в галі 39 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівняти свої залеглости. Нова адреса секретаря: Michael Lyktey, 35-10 — 35 St., Astoria, L. I., N. Y.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Чорноморська Січ, від. 14 подає до відома,що місячні і річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 3. по пол. 508 — 18. Евеня, в Січ. Домі. Проситься всіх членів прибути на збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження як рівнож виберемо уряд на 1953 рік. Також будемо мати новий Альманах „Свободи" на 1953 рік. Обов'язком кожного члена прибути на ці збори і вирівняти свої залеглості. А позамісцеві хай присилають на адресу секретаря: M. P. Otrok, 64 A, R.D. 2, Cranbury, N. J. — М. Басараб, предс.; М. П. Отрок, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 277, подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 2-ій по пол., в церковній галі, 23 Walnut St. В програмі зборів звіти управи і вибір на 1953 рік. Проситься всіх членів прийти на збори, задовжених вирівняти свої вкладки та вплатити членський даток на „Союзівку". — В. Дерлиця, предс.; Е. Гомотюк, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по великій Сл. Божій, в церковній залі, 127 Парк вул. Проситься всіх членів прибути, бо буде вибір уряду на рік 1953. Також напоминається членів, щоби вирівняли залеглости, в противнім разі подасться їх до суспендації. Хто має знайомих, приведіть та впишіть їх до Союзу. — П. Воляник, предс.; В. Колеснік, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 3. по пол., в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх члениць прийти обовязково. Довгуючих прошу вирівняти залеглости. Буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1953 р. По зборах буде висвітлення фільми зі Союзівки. Просимо приєднувати нових члениць і дітей до У. Н. Союзу і Сестрицтва. — А. Погранична, предс.; А. Гнатюк, фін. секр.; М. Процак, кас.; А. Огар, рек. секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, в галі парафіяльній, 803 Фронт стр., в 2. год. по пол. Обовязком кожного члена прийти на означений час. Будуть звіти контр. комісії й урядників та вибір уряду на 1953 рік. Напоминаємо членів, що платять річно чи піврічно, щоби заплатили найдалі до 24-го ц. м., бо в грудни маємо засилати розмет до Союзу на 25-го. Довгуючі члени, як не заплатять вкладок, будуть суспендовані. — Д. Рудакевич, предс.; Г. Біленький, кас.; І. Федорак, секр.

Посмертна Згадка

ГНАТ ТВЕРДИЙ, довголітній член і касієр Бр. св. Михаїла, від. 357 У. Н. Союзу, помер 20. листопада 1952 в 64 році життя. Покійний походив зі села Юшківці, пов. Бібрка, Галичина. Полишив у смутку жену Катерину, дочки Марію і Анну, синів Николу, Михайла і Гриця, 2 внуки і 2 правнуки. Похорон відбувся 24. листопада з римо-кат. церкви при участи рідних і знайомих, на цвинтар Riverview в Northumberland, Pa. — В. Й. П.!
еа цвинтар Riverview в North-

ТАРЗАН, ч. 2974. Н аверху.

UP ON MY SHOULDERS KAILUK!" TARZAN SAID. "YOU CAN REACH THE EDGE OF THE ROOF."

PULLING HIMSELF OVER THE EDGE OF THE ROOF, KAILUK REACHED DOWN TO ASSIST THE APE-MAN.

AS TARZAN VANISHED OVER THE EDGE OF THE ROOF, THE PURSUING SPEARMEN POURED OUT ONTO THE BALCONY.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

„На мої плечі, Кейлюче!", сказав Тарзан. „Ти можеш досягнути кінець даху".

Витягаючись понад край даху, Кейлюк простягнув руки, щоб помогти мавполюдині.

Коли Тарзан зник поза краєм даху, переслідувачі списоносці висипалися на балькон.